

Analýza sociálnych vplyvov Vplyvy na hospodárenie domácností, prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám, sociálnu inklúziu, rovnosť príležitostí a rovnosť žien a mužov a vplyvy na zamestnanosť (Ak v niektorej z hodnotených oblastí sociálnych vplyvov (bodov 4.1 až 4.4) nebol identifikovaný vplyv, uveďte v príslušnom riadku analýzy poznámku „Bez vplyvu.“)		
4.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na hospodárenie domácností a špecifikujte ovplyvnené skupiny domácností, ktoré budú pozitívne/negatívne ovplyvnené. <i>Vedie návrh k zvýšeniu alebo zníženiu príjmov alebo výdavkov domácností?</i> <i>Ktoré skupiny domácností/obyvateľstva sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?</i> <i>Sú medzi potenciálne ovplyvnenými skupinami skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?</i> (V prípade vyššieho počtu hodnotených opatrení doplňte podľa potreby do tabuľky pred bod 4.2 ďalšie sekcie - 4.1.1 Pozitívny vplyv/4.1.2 Negatívny vplyv).		
a)	4.1.1 Pozitívny vplyv	
b)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:	Bez vplyvu
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
d)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
e)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	Ovplyvnená skupina č. 1
	- veľkosť skupiny (počet obyvateľov): Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
g)	4.1.1.1 Z toho pozitívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia <i>(V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte pozitívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. znižovanie miery rizika chudoby, priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine))</i>	
h)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:	Bez vplyvu
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
j)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
k)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	Ovplyvnená skupina č. 1
	- veľkosť skupiny (počet obyvateľov): Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
a)	4.1.2 Negatívny vplyv	
b)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	Bez vplyvu
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2

d)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
e)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	Ovplyvnená skupina č. 1
	- veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 2
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
g)	4.1.2.1 Z toho negatívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte negatívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. zvyšovanie miery rizika chudoby, priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine))	
h)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	Bez vplyvu
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
		Ovplyvnená skupina č. 2
j)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
k)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	Ovplyvnená skupina č. 1
	- veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 2
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	

4.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám u jednotlivých ovplyvnených skupín obyvateľstva a vplyv na sociálnu inklúziu.

Má návrh vplyv na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám?

Popíšte hodnotené opatrenie, špecifikujte ovplyvnené skupiny obyvateľstva a charakter zmeny v prístupnosti s ohľadom na dostupnosť finančnú, geografickú, kvalitu, organizovanie a pod. Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.

a) Rozumie sa najmä na prístup k: - sociálnej ochrane, sociálno-právnej ochrane, sociálnym službám (vrátane služieb starostlivosti o deti, starších ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím), - kvalitnej práci, ochrane zdravia, dôstojnosti a bezpečnosti pri práci pre zamestnancov a existujúcim zamestnaneckým právam, - pomoci pri úhrade výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím, - zamestnaniu, na trh práce (napr. uľahčenie zosúladenia rodinných a pracovných povinností, služby zamestnanosti), k školeniam, odbornému vzdelávaniu a príprave na trh práce, - zdravotnej starostlivosti vrátane cenovo dostupných pomôcok pre občanov so zdravotným postihnutím, - k formálnemu i neformálnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu, - bývaniu a súvisiacim základným komunálnym službám, - doprave, - ďalším službám najmä službám všeobecného záujmu a tovarom, - spravodlivosti, právnej ochrane, právnym službám, - informáciám, - k iným právam (napr. politickým).	Návrh zákona zavádza právo zamestnanca v oblasti výkonu stavebných prác týkajúcich sa konštrukcie, opráv, údržby, prestavby alebo demolácie budov, ktorým ich zamestnávateľ nevyplatil splatnú mzdu, požadovať vyplatenie mzdy, resp. jej časti aj u dodávateľa služby. Ide o zlepšenie garancie práv zamestnanca na mzdu najviac v sume zodpovedajúcej sume minimálnej mzdy za každú hodinu práce vykonávanú pre dodávateľa služby v prípade nevyplatenia tejto mzdy jeho zamestnávateľom. Podľa Európskej komisie z porovnania článku 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/67/EÚ z 15. mája 2014 o presadzovaní smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu („nariadenie IMI“) Ú. v. EÚ L 159, 28.5.2014, s. 11 – 31 (ďalej len „smernica 2014/67/EÚ“) a ustanovení Zákonníka práce vyplýva, že smernica 2014/67/EÚ vyžaduje zavedenie tzv. subdodávateľskej zodpovednosti podľa čl. 12 na nediskriminačnom základe, t. j. nielen na cezhraničné situácie, ale aj na vnútroštátne situácie, nakoľko subdodávateľská zodpovednosť zavedená v súčasnom znení § 5 ods. 11 Zákonníka práce sa týka len zodpovednosti za vyplatenie miezd, ak ide o priameho subdodávateľa, ktorý vysielá zamestnancov v rámci cezhraničného poskytovania služieb na územie Slovenskej republiky, ale netýka sa zodpovednosti za vyplatenie miezd, ak ide o priameho subdodávateľa, v rámci vnútroštátneho poskytovania služieb (výnimkou je právna úprava v § 58 Zákonníka práce, ktorá sa týka dočasného pridelenia). V tomto ohľade Európska komisia uvádza, že „Slovenská republika tým, že stanovila, že dodávateľ je zodpovedný len za nároky vyslaných pracovníkov, zaviedla prekážku slobody poskytovať služby, ktorá je v rozpore s požiadavkou nediskriminácie uvedenou v článku 12 smernice. Komisia zastáva názor, že zavedením tejto prekážky Slovenská republika porušuje článok 12 smernice.“ Rozšírenie subdodávateľskej zodpovednosti za nevyplatenie mzdy – v návrhu konštruovanej už ako právo na vyplatenie mzdy zamestnancom a povinnosť dodávateľa vyplatiť mzdu sa v zmysle smernice 2014/67/EÚ týka zamestnancov v oblasti výkonu stavebných prác týkajúcich sa konštrukcie, opráv, údržby, prestavby alebo demolácie budov, ktorým ich zamestnávateľ nevyplatil splatnú mzdu a v tomto prípade dodávateľ služby je povinný vyplatiť mzdu alebo jej časť najviac v sume zodpovedajúcej minimálnej mzde patriacej za každú hodinu práce, ktorou sa zamestnanec podieľal na kontrakte svojho zamestnávateľa (resp. rozdielu, ak zamestnávateľ zaplatil časť mzdy). Túto mzdu poskytuje dodávateľ v rozsahu tzv. „čistej“ mzdy a dodávateľ služby nie je zodpovedný za výkon zrážok zo mzdy zamestnanca. Zamestnávateľ je naďalej zodpovedný za poskytnutie zostávajúcej časti mzdy a za výkon zrážok. Nejde o rast príjmov dotknutých zamestnancov, iba o ustanovenie práva zamestnanca požadovať vyplatenie mzdy, alebo jej časti najviac v sume minimálnej mzdy za každú hodinu práce, ktorou sa podieľal na práci v rámci kontraktu svojho zamestnávateľa s dodávateľom služby, popri svojom zamestnávateľovi aj u dodávateľa služby.
---	--

V období rokov 2018 – 2022 bolo v SR priemerne 171 trestných činov nevyplatenia mzdy. Ide o všetkých zamestnancov v SR, ktorým nebola vyplatená mzda, pričom absentujú údaje o tom, koľko zamestnancov z danej skupiny tvoria zamestnanci v oblasti výkonu stavebných prác týkajúcich sa konštrukcie, opráv, údržby, prestavby alebo demolácie budov, ktorým ich zamestnávateľ nevyplatil splatnú mzdu.

Nakoľko podiel zamestnancov v stavebníctve predstavuje cca 2,5 % celkového počtu zamestnancov, potom možno predpokladať, že z počtu 171 prípadov nevyplatenia mzdy by mohlo byť 2,5 % zamestnancov, ktorí vykonávajú stavebné práce, t. j. možno predpokladať, že z daných prípadov by to mohli byť cca 4 zamestnanci ročne. Dotknutí zamestnanci budú môcť naďalej žiadať o výplatu mzdy svojho zamestnávateľa a popri tom získajú možnosť žiadať o výplatu mzdy, resp. jej časti najviac v sume minimálnej mzdy aj dodávateľa služby. Reálny počet prípadov preto môže byť ešte nižší ako je celkový počet prípadov nevyplatenia mzdy zamestnancom vykonávajúcim stavebné práce.

Podľa Štatistickej ročenky MS SR z roku 2021 bolo v roku 2021 vybavených 531 pracovnoprávných vecí (667 sporov), z toho 234 sa týkalo kategórie „mzdy, nároky“ a z toho bolo 88 sporov zaradených do oblasti mzda.

*Sporom sa na účely štatistiky rozumie spôsob vybavenia každého uplatneného nároku vo vzťahu ku každému účastníkovi konania.

Zdroj: https://web.acmsr.sk/wpcontent/uploads/2022/statisticka_rocenka_2021/III.%201%20Ob%C4%8Dianskopr%C3%A1vne%20veci_2021.pdf

Zároveň je potrebné vziať do úvahy, že v prípadoch, kedy zamestnávateľ je v platobnej neschopnosti, preberá garanciu nevyplatennej mzdy štát v podobe dávky garančného poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktorá pokrýva aj nevyplatenú mzdu (§ 102 ods. 1 písm. a). Podľa § 103 ods. 2 zákona „Dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávného vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávného vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.“. V týchto prípadoch možno predpokladať, že zamestnanec si nárok uplatní v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne aj vzhľadom na vysoký predpoklad vyplatenie takéhoto plnenia v porovnaní s neistým stanoviskom dodávateľa služby a možnosťou uplatnenia postupu podľa navrhovaného § 130a ods. 7, kedy dodávateľ môže odoprieť vyplatenie mzdy. Podľa § 116 ods. 6 zákona o sociálnom poistení „Dávka garančného poistenia sa vypláti najneskôr do 60 dní od doručenia žiadosti o priznanie tejto dávky.“.

Napr. ak by išlo o zamestnanca, ktorý vykonal prácu pre dodávateľa služby v rozsahu 174 hodín v príslušnom kalendárnom mesiaci (priemerný počet hodín v mesiaci pri týždennom pracovnom čase 40 hodín), návrh zákona umožní zamestnancovi, ktorému jeho zamestnávateľ neposkytol splatnú mzdu, požiadať dodávateľa služby o výplatu mzdy najviac v sume 174 x 4,31 eura – minimálna mzda v roku 2024. Dodávateľ služby je v danom prípade de facto „ručiteľom“ za vyplatenie tejto mzdy, ak ju neposkytol zamestnávateľ. Dodávateľ služby je v danom prípade „ručiteľom“ za vyplatenie tejto mzdy, ak ju neposkytol zamestnávateľ. Dodávateľ služby má povinnosť vyplatiť mzdu, resp. jej zodpovedajúcu časť len v rozsahu tzv. „čistej“ mzdy a dodávateľ služby nemá povinnosť vykonať zrážok zo mzdy. Zamestnávateľ je naďalej zodpovedný za poskytnutie zostávajúcej časti mzdy a za výkon zrážok.

b)	Má návrh významný vplyv na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva alebo skupín v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia? Špecifikujte ovplyvnené skupiny v riziku chudoby a sociálneho vylúčenia a popíšte vplyv na ne. Je tento vplyv väčší ako vplyv na iné skupiny či subjekty? Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.	
c)	Zraniteľné skupiny alebo skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia sú napr.: - domácnosti s nízkym príjmom (napr. žijúce iba zo sociálnych príjmov, alebo z príjmov pod hranicou rizika chudoby, alebo s príjmom pod životným minimom, alebo patriace medzi 25% domácností s najnižším príjmom), - nezamestnaní, najmä dlhodobo nezamestnaní, mladí nezamestnaní a nezamestnaní nad 50 rokov, - deti (0 – 17), - mladí ľudia (18 – 25 rokov), - starší ľudia, napr. ľudia vo veku nad 65 rokov alebo dôchodcovia, - ľudia so zdravotným postihnutím, - marginalizované rómske komunity - domácnosti s 3 a viac deťmi, - jednorodičovské domácnosti s deťmi (neúplné rodiny, ktoré tvoria najmä osamelé matky s deťmi), - príslušníci tretích krajín, azylanti, žiadatelia o azyl, - iné zraniteľné skupiny, ako sú napr. bezdomovci, ľudia opúšťajúci detské domovy alebo iné inštitucionálne zariadenia	Návrh zákona zavádza právo zamestnanca v oblasti výkonu stavebných prác týkajúcich sa konštrukcie, opráv, údržby, prestavby alebo demolácie budov, ktorým ich zamestnávateľ nevyplatil splatnú mzdu, požadovať vyplatenie mzdy, resp. jej časti aj u dodávateľa služby. Ide o zlepšenie garancie práv zamestnanca na mzdu najviac v sume zodpovedajúcej sume minimálnej mzdy za každú hodinu práce vykonávanú pre dodávateľa služby v prípade nevyplatenia tejto mzdy jeho zamestnávateľom. V prípade ak ide o zamestnancov s nízkym príjmom, predložený návrh im v porovnaní so súčasným stavom garantuje rýchlejšie poskytnutie garantovaného peňažného nároku za vykonanú prácu.

4.3 Identifikujte a popíšte vplyv na rovnosť príležitostí. Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rovnosť žien a mužov.	
a)	4.3.1 Dodržiava návrh povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie alebo iného statusu? Mohol by viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva? Ak áno, ktoré skupiny sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?
b)	Predkladaný návrh dodržiava povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie alebo iného statusu. Predkladaný návrh nebude viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva.
c)	4.3.2 Môže návrh viesť k zväčšovaniu nerovností medzi ženami a mužmi? Podporuje návrh rovnosť príležitostí? Má návrh odlišný vplyv na ženy a mužov? Popíšte vplyvy.
d)	Popíšte riziká návrhu, ktoré môžu viesť k zväčšovaniu nerovností: Bez vplyvu.
e)	Popíšte pozitívne vplyvy návrhu na dosahovanie rovnosti žien a mužov, rovnosti príležitostí žien a mužov, prípadne vplyvy na ženy a mužov, ak sú odlišné: Bez vplyvu.
f)	Má návrh významné vplyvy na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva? Ak áno, aké? Akým spôsobom? Zraniteľnou skupinou obyvateľstva sa rozumejú najmä ženy ohrozené viacnásobnou diskrimináciou, tehotné matky, seniorky, ženy patriace do marginalizovaných skupín obyvateľstva, migrantky, ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím, obeť násilia a pod. Bez vplyvu.
g)	Pri identifikovaní vplyvov na rovnosť žien a mužov treba vziať do úvahy existujúce rozdiely medzi ženami a mužmi, ktoré sú relevantné k danej politike. Podpora rovnosti žien a mužov nespočíva len v odstraňovaní obmedzení a bariér pre plnohodnotnú účasť na ekonomickom, politickom a sociálnom živote spoločnosti ako aj rodinnom živote, ale taktiež v podpore rovnosti medzi nimi. V ktorých oblastiach podpory rovnosti žien a mužov návrh odstraňuje prekážky a/alebo podporuje rovnosť žien a mužov? Medzi oblasti podpory rovnosti žien a mužov okrem iného patria: - podpora slobodného výberu povolania a ekonomickej činnosti - podpora vyrovnávania ekonomickej nezávislosti, - zosúladienie pracovného, súkromného a rodinného života, - podpora rovnosti príležitostí pri participácii na rozhodovaní, - boj proti domácemu násiliu, násiliu na ženách a obchodovaniu s ľuďmi, - podpora vnímania osobnej starostlivosti o dieťa za rovnocennú s ekonomickou činnosťou a podpora neviditeľnej práce v domácnosti ako takej, - rešpektovanie osobných preferencií pri výbere povolania a zosúladovania pracovného a rodinného života. Bez vplyvu.

4.4 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na zamestnanosť a na trh práce.		
<i>V prípade kladnej odpovede pripojte odôvodnenie v súlade s Metodickým postupom pre analýzu sociálnych vplyvov.</i>		
a)	Uľahčuje návrh vznik nových pracovných miest? Ak áno, ako? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu.	
b)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, pre aké skupiny zamestnancov, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod.	Bez vplyvu.
c)	Vedie návrh k zániku pracovných miest? Ak áno, ako a akých? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu	
d)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod. Identifikujte možné dôsledky, skupiny zamestnancov, ktoré budú viac ovplyvnené a rozsah vplyvu.	Bez vplyvu.
e)	Ovplyvňuje návrh dopyt po práci? Ak áno, ako?	
f)	Dopyt po práci závisí na jednej strane na produkcii tovarov a služieb v ekonomike a na druhej strane na cene práce.	Bez vplyvu.
g)	Má návrh dosah na fungovanie trhu práce? Ak áno, aký?	
h)	Týka sa makroekonomických dosahov ako je napr. participácia na trhu práce, dlhodobá nezamestnanosť, regionálne rozdiely v mierach zamestnanosti. Ponuka práce môže byť ovplyvnená rôznymi premennými napr. úrovňou miezd, inštitucionálnym nastavením (napr. zosúladenie pracovného a súkromného života alebo uľahčovanie rôznych foriem mobility).	Bez vplyvu.
i)	Má návrh špecifické negatívne dôsledky pre isté skupiny profesií, skupín zamestnancov či živnostníkov? Ak áno, aké a pre ktoré skupiny?	
j)	Návrh môže ohrozovať napr. pracovníkov istých profesií favorizovaním špecifických aktivít či technológií.	Bez vplyvu.
k)	Ovplyvňuje návrh špecifické vekové skupiny zamestnancov? Ak áno, aké? Akým spôsobom?	
l)	Identifikujte, či návrh môže ovplyvniť rozhodnutia zamestnancov alebo zamestnávateľov a môže byť zdrojom neskoršieho vstupu na trh práce alebo predčasného odchodu z trhu práce jednotlivcov.	Bez vplyvu.